

Miriam's Kindness and the Future of Chodesh Tammuz

1) זוהר הקדוש – פרשת יתרו, דף עח:

יַעֲקֹב נָטִיל בְּרָזָא דִּילֵיהּ, תְּרִין יַרְחִין נִיסָן וְאִייר, וְאַתְּכְלִיל אִיהוּ בְּרָזָא דְסִינּוֹ, דְּאִיהוּ תְּאֻמִּים. עֲשׂוֹ, נָטִיל בְּרָזָא דִּילֵיהּ, תְּרִין יַרְחִין תַּמּוּז א"ב, וְאִיהוּ לָא אֲשַׁתְּכַח, וְאַתְּאָבִיד, דְּהָא אֱלוֹיִל לָאו דִּילֵיהּ הוּא, וְאַפִּילוּ א"ב, ט' יום אינון דִּילֵיהּ, וְלָא תִּיר...

2) פרי צדיק – ראש חודש תמוז, אות ד

והאריז"ל חשב י"ב צרופי הוי"ה ליי"ב חדשי השנה, וצירוף חודש זה הוא הוה"י אתוון למפרע, היוצא מסופי תיבות "וְכָל זֶה אֵינְנָן שׁוֹהַ לַי" (אסתר ה, יג), ולכן כתב דהחודש זה זמן דין **דהשם למפרע מרמז על דין**. ובחודש זה היה קלקול המרגלים (תענית כ"ט).

3) זכריה – פרק ח, פסוק יט

כֹּה אָמַר ד' צְבָקוֹת צוּם הַרְבִּיעִי וְצוּם הַחֲמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׁשׂוֹן וְלִשְׂמֵחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ.

4) פניני הלכה – זמנים, פרק ו [צומות החורבן / תקנת הצומות] (ר' אליעזר מלמד שליט"א)

וכך התענו במשך כשבעים שנות גלות בבל. וכשזכו לבנות את בית המקדש השני, התעוררה שאלה, האם צריך להמשיך להתענות באותם הימים. ויען זכריה הנביא (ח, יט): "כֹּה אָמַר ד' צְבָקוֹת: צוּם הַרְבִּיעִי (בתמוז) וְצוּם הַחֲמִישִׁי (ט' באב) וְצוּם הַשְּׁבִיעִי (ג' בתשרי) וְצוּם הָעֲשִׂירִי (י' בטבת) יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׁשׂוֹן וְלִשְׂמֵחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים, וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ". **וכך במשך ימי בית המקדש השני אותם הימים נהפכו לימים טובים של שמחה וששון.**

5) רמב"ם - הלכות תעניות, פרק ה, הלכה יט

כָּל הַצּוּמוֹת הָאֵלוּ עֲתִידִים לְבָטֵל לִימֹת הַמְּשִׁיחַ. וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׁהֵם עֲתִידִים לִהְיוֹת יוֹם טוֹב וַיְמִי שְׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה שְׁנַאֲמַר (זכריה ח יט) "כֹּה אָמַר ד' צְבָקוֹת צוּם הַרְבִּיעִי וְצוּם הַחֲמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׁשׂוֹן וְלִשְׂמֵחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ". סָלִיק הַלְכוֹת תַּעֲנִיּוֹת.

6) בראשית – פרק א, פסוק א

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

7) רש"י

ברא אלקים. ולא נאמר "ברא ה'", שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים".

8) אבות דרבי נתן – פרק ד

העולם מתחלה לא נברא אלא בחסד שנאמר "כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים תכון אמונתך בהם" (תהלים פט, ג).

9) קדושת לוי - פרשת לך לך

בפסוק "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדַּלְהָ שְׂמֶךָ וְהָיָה בְּרַכְהָ" (יב, ב). ואמרינן בגמרא (פסחים קיז, ב) 'ואעשך לגוי גדול' - זה שאומרים אלקי אברהם, 'ואברכך' - זה שאומרים אלקי יצחק, 'ואגדלה שמך' - זה שאומרים אלקי יעקב; יכול יהיו חותמין בכולם? תלמוד לומר 'והיה ברכה' - בך חותמין ולא בהם.

כי הנה יש שלשה מדות אשר הבורא ברוך הוא מתנהג בהם כל העולמות, והם מדת **אהבה** ומדת **הגבורה** ומדת **התפארת**. והנה כשהקב"ה מתנהג בברואיו במדת אהבה, אז כל העולמות הם מלאים כל טוב. וכשהבורא ברוך הוא מתנהג בברואיו במדת הגבורה, אז חס ושלוש לפעמים הוא להיפך. וכשהבורא ברוך הוא מתנהג בברואיו במדת התפארת, אז גם כן הם מלאים כל טוב, כי באמת תכלית מדת התפארת הוא אהבה, כי מדת התפארת הוא מה שהבורא יתברך מתפאר עצמו כביכול בברואיו, על ידי זה יתעורר מדת אהבה להשפיע להם כל טוב.

והנה מדת הגבורה אף על פי שהוא נראה שהוא להיפך ממדת אהבה, כי חס ושלוש לפעמים הוא עושה דין בעולם, אף על פי כן תכליתה היא אהבה, כמו שאמרו חברי איוב לאיוב "וְהִיָּה רִאשִׁיתָךְ מִצֶּעַר וְאַחֲרֵיתָךְ יִשְׁגָּה מְאֹד" (איוב ח, ז), כי עיקר מדת הגבורה לעשות לפעמים חס ושלוש דין בעולם, כדי שאחר כך יושפע כל טוב. וכמו שנחום איש גשם ז' אמר על כל מקרה אשר הקרה לו 'גם זו לטובה' (תענית כא, א), אף על פי שהקרה לו איזה מקרה אשר בתחילה נראה לא טובה, אף על פי כן סופה היא טובה, ואשר בתחילה נראה לא טובה, היא רק כדי שיהיה אחר כך טובה. ולפי דברינו אלה אפילו מדת הגבורה תכליתה היא אהבה. והנה ידוע שאברהם רומז על מידת אהבה, ויצחק על מידת הגבורה, ויעקב על מידת התפארת. וזהו שאמר 'יכול יהו חותמין בכולן', כלומר שיהא מדת הגבורה והתפארת תכלית גם כן גבורה, לזה אמר 'בד' חותמין', כלומר תכלית התפארת והגבורה הוא רק שיתעורר מדת אהבה, כי 'חותם' הוא תכלית הדבר.

10) אזנים לתורה – פרשת שמות, פרק ב, פסוק ה

ותקחה מכאן שאפילו בשעת הרג ואבדון כללי, אין לנו למנוע מהצלה פורתא, שהרי ראתה בת פרעה אלפי ילדים מושלכים ליאר ואין לאל ידה להושיע, ואעפ"כ לא נמנעה מהצלת ילד יחידי, אבל היחיד הזה היה אי' ואין שני לו (לא קם כמשה), והוא העלה את כל הילדים הנטבעים (ב"ר פצ"ז), ולא עוד אלא שהעלה את ישראל מבית עבדים.

11) מסכת מגילה דף יד.

שבע נביאות מאן נינהו? שרה, מרים, דבורה, חנה, אביגיל, חולדה, ואסתר... מרים דכתב "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן" - ולא אחות אהרן? אמר רב נחמן אמר רב שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת עתידה אמי שתילד בן שיושיע את ישראל. ובשעה שנולד נתמלא כל הבית כולו אורה עמד אביה ונשקה על ראשה. אמר לה בתי נתקיימה נבואתיך, וכיון שהשליכוהו ליאר עמד אביה וטפחה על ראשה ואמר לה בתי היכן נבואתיך?! היינו דכתב "ותצב אחותו מרחוק לדעה" - לדעת מה יהא בסוף נבואתה.

12) פרקי אבות – פרק א, משנה ב

שמעון הצדיק היה משגי' כנסת הגדולה. הוא היה אומר, על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים.

13) עיון יעקב – מסכת תענית דף ט. (ר' יעקב רישר זצ"ל)

...דהיינו כדאמרינן (אבות א, ב) על שלשה דברים העולם עומד: תורה שעל ידי משה, ועבודה על ידי אהרן, וגמילות חסדים שעל ידי מרים שהיתה מילדת, "ותחיין את הילדים".

14) מסכת תענית דף ט.

רבי יוסי ברבי יהודה אומר שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה ואהרן ומרים. ושלש מתנות טובות ניתנו על ידם ואלו הן: באר וענן ומן - באר בזכות מרים, עמוד ענן בזכות אהרן, מן בזכות משה.

15) כלי יקר – פרשת חקת (כא, יז)

...המן בזכות משה שקבל התורה, כי לא נתנה התורה כי אם לאוכלי המן (תנחומא בשלח, אות כ)... והבאר שהיה מספיק להם כל צרכיהם בזכות מרים שאחזה במדת גמילות חסדים, שכן נאמר "ותחייין את הילדים" (שמות א, יח) שהיו מספיקין להם מזון כו'. וענני כבוד אשר שם כבוד השכינה בזכות אהרן שגרם השראת השכינה ע"י הקרבנות...

16) פרי עץ חיים - שער הנהגת הלימוד, פרק א (ר' חיים ויטאל זצ"ל)

כשהיה הרב ר' חיים בא אצל הרב ללמוד הימנו זאת החכמה, אז כל מה שלמד ממנו היה שוכח ולא היה יכול להשיג שום דבר, עד שהלכו שניהם יחד לטבריה, והרב זלה"ה הוליד להרב ר' חיים בתוך הים של טבריה בספינה קטנה שהיה שם, וכשהיו הולכים בתוך הים נגד העמודי ב"ה הישן, לקח הרב זלה"ה כלי אחד ומלאו אותו מים מבין העמודים, והיה משקה להרב ר' חיים זלה"ה, וא"ל, עכשיו תשיג החכמה הרבה, כי המים ששתית היה מבארה של מרים ומשם ואילך התחיל לכנוס בחכמה זו.

17) שמות – פרק ב, פסוק ד

וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחֹק לְדַעַה מֶה יַעֲשֶׂה לוֹ.

18) דברים – פרק לד, פסוק י

וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ יְהוָה פְּנִים אֶל פְּנִים.

19) שמות רבה – פרשה א, אות יז

בְּתֵי כְּהֻנָּה וּלְוִיָּה מִמִּשְׁה וְאַהֲרֹן, בְּתֵי מַלְכוּת מִמְרָם, לְפִי שְׁדוּד בָּא מִמְרָם...